

Treball al CAP

115
Octubre
de 2023

**Prevenió de malalties
relacionades amb el treball**

ELS CASOS DEL TRIMESTRE

Entre abril i juny 2023 es van notificar al Sistema de Vigilància de Malalties Relacionades amb el Treball 164 casos, dels quals el 64,0% van afectar a dones. L'edat mitjana va ser de 45,1 anys (DE=11,2) sense diferències significatives segons el sexe, i les ocupacions més freqüents van ser personal de serveis i comerç (20,6%), ocupacions elementals (19,3%) i personal administratiu (18,0%). Respecte al país d'origen, un 33,8% havia nascut fora de l'Estat. La patologia més notificada va ser de tipus ansiós-depressiu (82,3% dels casos notificats), de la qual el 63,7% va produir-se en dones. Els trastorns que van seguir en freqüència van ser els musculoesquelètics i del teixit connectiu (12,8%). El 29,1% de les persones afectades treballava en empreses de fora de Barcelona i la situació laboral més freqüent va ser la contractació indefinida (91,5%). Finalment, el 70,7% dels treballadors i treballadores estava en situació d'incapacitat temporal en el moment de la notificació.

- **Els casos del trimestre**
- **L'estudi d'un cas**
- **Sabies que**
- **Les taules del trimestre**

També podràs consultar tots els números de les publicacions al web www.aspb.cat

Vols rebre les publicacions de la Unitat de Salut Laboral de Barcelona?

La Síndrome del Canal Carpià (STC) és una malaltia inclosa en el quadre de malalties professionals causada per la compressió del nervi medià en el canell provocada per postures forçades i moviments repetitius en el treball. L'epígraf del quadre de malalties professionals contempla una sèrie d'ocupacions i activitats econòmiques, però no és una llista tancada sinó que es considera que aquesta malaltia professional es pot contraure en totes aquelles ocupacions en què es donin les condicions de treball que faciliten l'aparició de la patologia. Així, en el cas de la STC serien "els treballs en què es produeixi un recolzament prolongat i repetit de manera directa o indirecta sobre les corredores anatòmiques que provoquen lesions nervioses per compressió. Moviments extrems d'hiperflexió i d'hiperextensió. Treballs que requereixen moviments repetits o mantinguts d'hiperflexió i hiperextensió del canell, de prensió de mà". L'ocupació de netejadora no es menciona en el llistat d'ocupacions que inclou l'epígraf, però sí que es compleixen els factors de risc referits. Així es reconeix en sentència del Tribunal Suprem de 2014.

A continuació es presenta un cas que va ser notificat pel **CAP Rio de Janeiro** referit a un quadre de **STC dret**. Es tracta d'una **dona de 56 anys** que treballa com a **netejadora** desenvolupant les seves tasques en una **residència de gent gran**. La treballadora es va incorporar a l'empresa al 2020, exercint les seves tasques sempre en el mateix lloc de treball, amb un contracte temporal. Amb anterioritat havia treballat com a netejadora i com a cuidadora de gent gran, sempre com a particular, no a través d'alguna empresa.

• Antecedents i malaltia actual

En la residència treballen 2 persones de neteja per atendre a 80 persones. Hi ha una tercera persona que ajuda de dijous a diumenge.

Han de realitzar la neteja de l'entrada, recepció, dos menjadors, 3 lavabos i 32 habitacions amb 32 banys (a la 2a planta). Per poder realitzar aquesta tasca disposen de carro de la neteja on hi ha dos cubells petits per la baieta i dos per fregar el terra, a més dels estris i productes de neteja (tiràs i motxo). Per fregar han d'escórrer a mà. El cubell no disposa de palanca.

- Es va valorar que la patologia que presentava la treballadora podria ser considerada com a malaltia professional segons queda recollit en el Reial decret 1299/2006 pel qual s'aprova el quadre de malalties professionals de la Seguretat Social, que en el punt 2F0201 especifica que seran activitats de risc treballs que requereixen moviments repetits o mantinguts d'hiperextensió i hiperflexió del canell, i d'aprehensió de la mà. .
- En la feina de netejadora es donen les condicions d'exposició requerides en la descripció de la malaltia professional.
- No s'ha identificat cap altre factor extralaboral ni antecedent patològic que pugui afavorir la presència d'una STC.
- La treballadora també es va considerar com a persona especialment sensible pel risc postural i de moviments repetitius.

La jornada de treball és de dilluns a diumenge: una setmana treballen de dilluns a divendres descansant dissabte i diumenge i la següent fan 12 dies seguits de treball. No tenen descans intersetmanal durant la setmana llarga. L'horari de treball és de 7.00h a 14.00h.

El Servei de vigilància de la salut del servei de prevenció de la seva empresa li realitza un examen de salut anual i refereix haver realitzat algun curs de prevenció de riscos laborals.

Des de feia un any, la treballadora presentava un quadre de dolor i parestèsies a la mà dreta i dits, que li dificulta el descans perquè la desperta el dolor. A principis d'any acut al metge d'atenció primària, el qual sospita una STC. Li realitzen un electromiograma on s'objectiven signes d'atrapament del nervi medià del canell dret, d'intensitat moderada. Ha rebut tractament farmacològic sense milloria clínica i degut a l'aparició d'efectes secundaris va deixar la medicació. En el moment de la visita continua amb simptomatologia i li comenten que la lesió encara no és tributària d'intervenció quirúrgica. No obstant això, no ha cursat cap episodi d'Incapacitat Temporal (IT) per aquest motiu. La treballadora no refereix antecedents mèdics d'interès.

• Factors de risc identificats

La informació amb la què es va analitzar el cas va ser facilitada per la pròpia treballadora durant l'entrevista, donat que en el moment de la visita a la nostra Unitat no disposàvem de l'avaluació de riscos laborals del seu lloc de treball.

No obstant això, amb la informació facilitada es va identificar com a risc principal els moviments repetits o mantinguts d'hiperextensió i hiperflexió del canell, i d'aprehensió de la mà. Els moviments es produeixen en el maneig de l'escombra, motxo i tiràs i l'ús de baietes en la neteja de superfícies, en les activitats de fregar, treure pols, escombrat, neteja de vidres, miralls i altres tasques.

Es va identificar com a risc principal els moviments repetits o mantinguts d'hiperextensió i hiperflexió del canell, i d'aprehensió de la mà en el maneig de l'escombra, motxo i tiràs i l'ús de baietes en neteja de superfícies.

Donat que no s'havia produït cap episodi d'IT derivat de la STC, es va recomanar a la treballadora que:

1. Lliuri l'informe al servei de vigilància de la salut del servei de prevenció de riscos laborals de la seva empresa, amb l'objectiu de que derivi la treballadora a la mútua laboral (mútua col·laboradora amb la Seguretat Social), per tal que valori la patologia com a malaltia professional i realitzi el control i seguiment corresponents;
2. S'identifiquin i avaluin els riscos al seu lloc de treball i es prenguin les mesures correctores adients;
3. Es determini si existeix limitació per alguna de les tasques a realitzar.

Es va recordar també a la treballadora que en cas de produir-se un episodi d'IT per contingència comuna amb el diagnòstic de STC, podia sol·licitar la determinació de contingència a l'Institut Nacional de la Seguretat Social.

Per tal que una malaltia sigui considerada com a malaltia professional ha de complir tres criteris:

- 1.** S'ha de contreure a conseqüència del treball exercit per compte d'altri (o en el cas de persones treballadores autònomes, quan tenen cobertura de contingències professionals).
- 2.** La patologia ha de constar en el RD 1299/2006, pel que s'aprova el quadre de malalties professionals.
- 3.** Ha d'estar provocada per l'acció dels elements o substàncies presents en l'activitat laboral que s'indiquin en el quadre de malalties professionals per cada malaltia.

En l'esmentat Reial Decret s'estableixen també els criteris per la notificació i registre de les malalties professionals. La qualificació de malaltia professional correspon a l'entitat gestora de la Seguretat Social [**Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS)**]. No obstant això, la tramitació i elaboració del full de malaltia professional li correspon a l'entitat gestora o col·laboradora que assumeixi la protecció de les contingències professionals, generalment les **mútues col·laboradores amb la Seguretat Social (antigues mútues d'accidents de treball i malalties professionals)**. Per dur a terme aquesta acció, l'**empresa** ha de facilitar tota la informació de què disposi i que sigui requerida per l'elaboració del full de declaració.

Si l'empresa no deriva a la persona treballadora a la mútua o si aquesta no considera que la patologia sigui professional, serà el sistema públic de salut el que ho comunicarà a l'Institut Nacional de la Seguretat Social a través de la Subdirecció General d'Avaluacions Mèdiques.

Real Decreto 1299/2006, de 10 de noviembre, por el que se aprueba el cuadro de enfermedades profesionales en el sistema de la Seguridad Social y se establecen criterios para su notificación y registro. Boletín Oficial del Estado BOE-A-2006-22169.

[Disponible aquí](#)

Tribunal Supremo. Sala de lo Social, STS 5221/2014 de 5 de noviembre.

[Disponible aquí](#)

CCOO. Las enfermedades profesionales. Full Informatiu AT2018-0083, Barcelona, desembre 2019.

[Disponible aquí](#)

Lobato Cañón José Rafael. Calificación y valoración de la enfermedad profesional: análisis de la situación actual y propuestas de mejora. Med. segur. trab. 2016; 62 (Suppl): 87-95.

[Disponible aquí](#)

Benavides FGF, Boix P, Ramada JM, Serra C. (en nombre del equipo de investigación del proyecto CEPS). Su enfermedad tiene que ver con el trabajo: guía para promover el reconocimiento de una enfermedad profesional. Sevilla: i+3. 2018.

[Disponible aquí](#)

Cavas Martínez, F. (Dir). Las enfermedades Profesionales desde la perspectiva de la Seguridad Social, Fomento de la Investigación Social (FIPROS) Madrid, 2007, p 60 .

[Disponible aquí](#)

Pérez Sánchez, M. Actuación del INSS ante los casos de enfermedad profesional. Presentació 18 d'octubre 2017. "La gestión interdisciplinar de la enfermedad profesional". Centro Issga de A Coruña.

[Disponible aquí](#)

Generalment els serveis de vigilància de la salut dels serveis de prevenció de riscos laborals de les empreses son els que, en la seva funció de vigilància de la salut, poden detectar casos sospitosos de malaltia professional que remetran a les mútues pel seu estudi i notificació. Però,

Què passa si l'empresa no deriva a la persona treballadora a la mútua o si aquesta no considera que la patologia sigui professional

Serà el sistema públic de salut el que ho comunicarà a l'entitat gestora (INSS), a través de l'organisme competent. En el cas de Catalunya l'organisme competent per a la valoració de contingències professionals és la **Subdirecció General d'Avaluacions Mèdiques (SGAM)**, qui emetrà l'informe de valoració a l'entitat gestora que qualificarà la malaltia de forma definitiva.

Tot l'esmentat és vàlid quan la patologia requereix d'un episodi d'IT. Però,

Què passa amb aquelles malalties professionals que són incipients o que no requeriran mai d'un episodi d'IT, com ara la hipoacúsia per exposició al soroll, o bé quan el diagnòstic s'ha produït un cop es finalitza l'activitat laboral (com en el cas de l'asbestosi o càncers laborals)

En aquests casos és l'**INSS** l'organisme que ha d'actuar atès que té competència per qualificar una malaltia com a professional en les següents situacions:

- En aquells casos vinculats a un procediment de reconeixement d'una prestació econòmica (IT, incapacitat permanent, mort i supervivència, lesions invalidants no permanents).
- Al valorar la reducció en la cotització empresarial.
- Quan les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social no realitzin la declaració de malaltia professional, independentment de que existeixi o no baixa mèdica per IT, i/o vinculació a un procediment de reconeixement d'una prestació econòmica, incloent les malalties comunicades pels serveis públics de salut o serveis mèdics.

No hem d'oblidar que, a més de protegir econòmicament a la persona treballadora afectada, l'objectiu de detectar patologia d'origen laboral és poder prendre mesures preventives en les empreses per evitar l'exposició al risc a la personal treballadora malalta, però també a la resta de treballadors i treballadores.

Malalties relacionades amb el treball notificades a la USL Barcelona segons diagnòstic, edat i sexe.

	Homes						Dones						Total	
	<25	25-34	35-44	45-54	55-64	>64	Total	<25	25-34	35-44	45-54	55-64		>64
Trastorns Musclesquelètics (TME)	-	-	1	3	3	-	7	-	1	3	8	5	1	18
Malalties del sistema respiratori (MSR)	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1
Trastorns mentals i del comportament (TMC)	1	12	16	14	6	-	49	-	21	18	26	20	1	86
Malalties del sistema nerviós (MSN)	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	0
Malalties de la pell (MP)	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
Traumatismes i enverinaments (TE)	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
Altres (A)	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	0
Total	1	12	17	20	9	-	59	-	22	22	34	25	2	105

Malalties relacionades amb el treball notificades a la USL Barcelona segons diagnòstic i ocupació.

	Direcció i gerència empreses	Ocupacions elementals	Operadors/es instal·lacions i maquinària	Personal administratiu	Personal agricultura i pesca	Personal indústria i construcció	Personal serveis i comerç	Professionals ciència i intel·lectuals	Professionals de suport	Total
Trt. musclesquelètics	1	8	2	-	-	6	7	-	-	24
M. del sistema respiratori	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Trt. mentals i del comportament	7	18	-	27	-	3	24	25	19	123
M. sistema nerviós	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
M. de la pell	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Traumatismes i enverinaments	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Altres	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Total	8	29	2	27	0	9	31	25	19	150*

*14 valors perduts d'ocupació

Malalties relacionades amb el treball notificades a la USL Barcelona segons diagnòstic i centre notificador.

	Baix Guinardó	Barceloneta	Besòs	Bon Pastor	Camp de l'Arpa	Casanova	Casc Antic	Casernes	Chafarinas	Clutat Meridiana	Clot	Comte Borrell	Cotxeres	Doctor Carles Ribas	Dreta Eixample/Roger Flor	El Carmel	Encants	Gaudí	Gòtic	Guineueta	Horta	Horta/Lisboa	Joanic	La Marina	La Pau	La Sagrera	Lesseps / La Salut	Montnegre	Numància	Passeig de Sant Joan	Poble Sec	Poblenou	Porta	Prosperitat-Verdum	Ramon Turró	Raval Nord - Dr. Lluís Sayé	Raval Sud	Roquetes	Sagrada Família	Sanllehy	Sant Andreu	Sant Antoni	Sant Elies	Sant Rafael	Sants-Badal	Sardenya	Sarrià	Trinitat Vella/Via Barcino	Turó de la Peira	Universitat	Valldarca / Sant Gervasi	Via Roma	Vila de Gràcia	Vila Olímpica	Total				
TME	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	5	-	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	25						
MSR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2					
TMC	6	-	1	6	4	2	4	2	1	1	2	3	4	1	1	2	1	2	1	5	2	1	-	1	4	3	2	5	1	4	4	1	3	2	4	2	1	1	6	5	-	4	1	1	4	3	2	6	1	3	2	1	1	1	1	2	133		
MSN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1				
MP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
TE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1			
Total	6	0	2	6	4	2	4	2	1	1	2	3	4	1	1	2	1	2	5	6	3	1	1	6	3	2	5	1	4	4	3	5	2	10	2	1	1	6	6	1	4	1	1	6	3	2	6	1	5	2	1	1	3	2	1	1	3	2	162*

*Dues notificacions de fora de Barcelona

TME: Trt. Musclesquelètics MSR: M. del sistema respiratori TMC: Trt. mentals i del comportament MSN: M. sistema nerviós MP: M. de la pell TE: Traumatismes i enverinaments A: Altres